

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

наследницы императорского дома АЙКО (родилась 2002 г.) повлияло на рейтинг популярности имен и имена с компонентом 子КО снова войдут в первую десятку.

Имя во многом влияет на характер человека, определяет его поступки и свершения. В древности верили, что, узнав имя человека можно обрести над ним власть.

Список использованных источников

1. Фролова Е.Л. «Японский язык. Имена собственные. Учебное пособие.-М.: Муравей,2004.-160с.
2. «Энциклопедия Японии от А до Я».Научное издательство «Большая Российская энциклопедия».- М.: 2008.
3. Колесникова А.А. «Лингвострановедение Японии». Учебное пособие.- Восток-Запад,2004.
4. Бойченко А.А. «Лингвострановедение первого иностранного языка (японский язык). Учебное пособие по циклу практических занятий.-Красноярск: ИПК

УДК [323](51)

ҚЫТАЙДЫҢ СОЛТҮСТІК - БАТЫС АЙМАҒЫН ИГЕРУ СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ НЕГІЗІ

Тугжанова Аяжан Ералиевна

ayazhan_89@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Халықаралық қатынастар факультеті,
Шығыстану мамандығының 1-курс магистранты, Астана қ. Қазақстан
Ғылыми жетекшісі - Бейсен Айнұр

XX ғасыр тоғысында халықаралық аренада және Қытайдың ішкі жағдайында бірқатар өзгерістер мен ерекшеліктер орын алды. Мәселен, экономикалық жаһандану үрдісі, ұзақ мерзімге даму, сонымен қатар, экономикалық салада мемлекет мүддесінің қалыптасуы. ҚХР-дың саудалық экономикаға қадам жасауы – мемлекеттің даму сатысындағы айрықша белгісі ретінде көрініс табады. Құрылымдық тәртіптеудің алға басуы мен біртұтастық деңгейдің өсуі, Қытай әлеуметтік экономикасы реформасының жүйелі саясатының дамуы, ресурстарды орналастыруда нарық маңызының одан да белсенді дамуына әкеледі. Бұның барлығы ҚХР батыс аймағының дамуы мен беталысына ықпалын тигізеді. Қытайдың экономикалық-стратегиялық мақсатының үшінші кезеңіне қадам басуы елдің даму мақсатына бет бұрады, батыс аймақты дамыту - Қытай экономикасының басты стратегиялық мақсаты болып отыр. Егер де батыс аймақ Қытай территориясының 70 пайызын, ал оның тұрғындары елдің үштен бір бөлігін құрамағанда, Қытай қазіргі таңдағы батыс аймағын игеру әрекеттерін жүзеге асыра алмай, ел ішіндегі қанағаттанарлықсыз сұраныс мәселесі болмай, баяу болса да, өзінің түбегейлі шешілуіне жақын болар еді. Сонымен қатар, ел ішіндегі нарық қазіргідей өсім көрсеткішіне жете алмас еді. Барша елде ресурстар басымдығы, өнімді реттеу, өнеркәсіптік гүлдену, экологиялық жағдайдың жақсаруы, мемлекеттік тұрақтылық пен тыныштықтың нығаюы – мұның барлығының да жүзеге аспау ықтималдылығы болар еді. Аталмыш аймаққа қатысты мәселе, ұлттық экономиканың дамуында басты орынды иеленеді және болашақта бұл үрдіс әлі де жалғасын табады.

Осыған байланысты, батыс аймағына қатысты мәселені шешуге нақты назар аударылмаса, бұл өз кезегінде мемлекеттің алдыңғы жүзжылдықта жалпы дамуына кері ықпалын тигізуі мүмкін.

Қытай 20 жылдық мерзімді ашықтық саясаты арқасында орасан зор табыстарға қол жеткізді. Мемлекеттің оңтүстік-шығыс(теңіз жағалауы) және шығыс аймақтары өздерінің қолайлы орналасуына байланысты ашық саясатын біршама жетілдірді. Содан кейін осы саясат бағыты батыс аймаққа да бет алды. Алайда, Қытайдың батыс аймағындағы негізгі объектілерінің құрылысы тоқтатылғаннан кейін, шекаралық сауда қарым-қатынастарының

деңгейі төмендеді. Бұл жағдайға аумақтардағы протекционизм және де басқа да себептер негіз болды. Мемлекет басшылығы Қытайдың ашықтық саясат орталығы ретінде әлі де елдің шығыс бөлігін қарастырады. Батыс аймақтың ауқымды аумағы өндіріс кезеңінің бірі ғана ретінде танылады, ал басқа салалар бойынша шикізат ресурстарымен тек қана шығыс аймақ қамтамасыз етеді. Назар салатын болсақ, аталған аумақтың шекара ұзындығы 3,500км. құра отырып, 10-нан астам елдермен шектеседі және 15 сауда порттарын біріктіреді. Дегенмен, Батыс аймақ Қытай ашықтық саясаты шеңберінде алтын өндіру зонасының құрамына кірмейді. Осыған орай, Қытайдың батыс аймағы осындай аспектілерге байланысты өз дамуын арттыратын болса, алдыңғы уақытта қолайсыз жағдайға ұшырауы мүмкін[3].

Батыс аймақ табиғи ресурстарға бай және ашылмаған табиғи қорларға толы елді-мекен бола отырып, өзінің жарқын өркендеуіне кең мүмкіндіктер бар. Табиғи ресурстардың үлкен қоры - металлургия, көмір, тұз, мұнай өнеркәсіптері салаларының дамуына септігін тигізеді. Бүкіл аумақтағы қорлардың жалпы көлемі бойынша су 82,5%, гидроэнергетика 77%, тас көмір 35%, мұнай 12%, табиғи газ 53% құрайды. Ал металдың кейбір сирек түрлері бойынша қорлар мемлекетте алғашқы орындар қатарында. ХХІ ғасыр басында батыс аймақ теңіз жағалауы аймағын 50% электроэнергиясымен қамтыды, сонымен қатар шығыс аймақ батыстың 60% шикізат тасмалына тәуелді. Сондықтан бұл аймақтың жеке өнеркәсіптік жүйесі, ғылыми-техникалық базасы қалыптасып, дарынды кадрлардың потенциалы болғандықтан, өз аумағын әрі қарай игеріп, дамытуға үлесі бар. Сонымен қоса, батыс аймақтың әскери өнеркәсіп, тас, тоқыма, авиация, ғарыш, техникалық байланыстар, техникалық басқару, лазерлік техника, сирек металдар өнеркәсібі салаларында базасы мен қуаты бар. Қытай бойынша батыс аймақтың ғылыми-техникалық потенциалы салыстырмалы түрде жоғары деңгейге ие. Мысалы, Сиань, Чэнду, Ланьчжоу қалалары ғылыми-техникалық потенциал бойынша тек Бейжіңге ғана орын береді.

Егер де Қытай тарихының тамырына үңілсек, Хань, Тан, Юань, Цин династияларының үкіметтері батыс аймақты игеру бойынша кең ауқымды жұмыстар атқарғанын байқауға болады(бұл қазіргі Синьцзян және Тибет аймақтары).

Батыс Ханьды басқару кезінде Чжан Цянь елші ретінде батыс аймақ аумағына екі рет аттанған. Тарихи түрде бұл «шаштан тартылған» атауын білдірді. Яғни, Қытай мен Еуропа ара-қатынасын дамуы, Хань династиясының батыс аймақ перифериясымен тікелей байланыс орнатуы, орталықтандырылған басқарудың дамуы және Синьцзян аймағын басқарудың басталуы тәрізді көрсеткіштер орын алды. Біздің дәуірімізге дейін 60-шы жылы Батыс Хань династиясының императоры батыс аймақ аумағында астананы қорғау бойынша арнайы жасақтың негізін салып, оның бірігуін аяқтады. Жалпы алғанда, император Синьцзян аймағын басқару мақсатында біршама іс-шараларды жүзеге асырды. Оның негізгі жүйесі әскери колонистер көмегімен жерлерді қайта өңдеу болып табылды. Батыс Хань династиясының басқару уақытындағы батыс аймаққа ие болудың жүзжылдық саясаты кезеңінде әскер мен халық ауданы 500мың.му(бұл шамамен 33333,3га) астам құрайтын аумақта тың игеріп, колонистердің жерлерін қайта өңдеді. Осыған байланысты, әскер үшін азық-түлік мәселесі шешіле отырып, соған қоса сол жергілікті аймақтың экономикалық дамуын жылдамдатып, мықты ауыл шаруашылық техникасы мен өндіріс әдістерін жаңадан шығаруға әкеліп соқтырды.

Синьцзян аумағын игеру барысында Тан династиясының басқаруында бірнеше ерекшеліктер болғанын айқындауға болады:

1. басқарудың мінсіз әскери-саяси органын құру. Осы династия кезінде батыс аймақ жерінде ең мықты әскери база орнатылып, әкімшілік орган астананы қорғаудағы резиденция болды.
2. Игеруді бақылау және синтездеу.
3. Әр ұлттың құқықтарын құрметтеу, ұлттық сипаты бойынша дискриминацияға жол бермеу.

Шын мәнінде жоғарыда аталған шаралар мен саясат Синьцзянның жетілуіне ықпалын тигізді.

Юань династиясының үкіметі де батыс аймақты басқару және игеруге қатысты бірқатар шаралар ұйымдастырды. Оның ішінде батыс аймақты экономикалық тұрғыдан игеру бойынша пеленг іске асты. Юань үкіметі батыс аймақтың дарынды тұлғаларын жоғары бағалап, оларды жауапты қызметтерге тағайындады. Өз кезегінде сол адамдар толық көлемде өз мүмкіндіктері мен қабілеттіліктерін көрсете алды. Алайда, Юань династиясының батыс аймақты басқару кезіндегі қайта-қайта қақтығыстардың орын алу нәтижесінде, тұрақтылық пен бейбіт жағдай болмады. Оның үстіне игеруге бағытталған уақыт жеткіліксіз болды, себебі бұл Юань династиясының басқаруы мен өмір сүруіне байланысты болды. Батыс аймақты игеруде қол жеткізкен Юаньның нәтижелері Тан династиясымен салыстыруға келмейді[1].

Цин династиясының императорлары, әсіресе Кан Си, Юн Чжэн, Цянь Лун батыс аймақты игеру, оның тарихи өркендеуі мәселелері бойынша әрдайым қолдаушылық танытып, аймақтың қауіпсіздігін сақтауға, бейбітшілікті орнатуға ат салысып отырды.

XX ғасырдың 50-ші жылдары Мао Цзэдун өзінің әйгілі «Ұлы он қатынастар туралы кеңестер» атты туындысында Яньха мен ішкі аймақтардың өнеркәсіптік қарым-қатынастарына қатысты сәйкес шараларды қабылдау қажеттілігін атап өтті. 1985 жылы Ланьжоуда алғаш рет конференция шақырылды, оның басты тақырыбы батыс аймақты дамыту мәселелеріне қатысты болды. Сондай-ақ, ұлттық батыс аймақты игеру туралы сұрақтар қарастырылса да, нақты бір идея анығын таппады. Тек болжамдар мен ұсыныстар ғана болды. XX ғасырдың 90-шы жылдар басында Дэн Сяопин батыс аймақтың дамуы жөнінде мәселені айқын түрде қисынға келтірді. Ол Қытайдың батыс аймағын дамытумен байланысы бар «жалпы екі ереже» деген стратегиялық пікірін алға шығарды. Бірінші ереже бойынша толығымен теңіз жағалауындағы ауданда қолайлы жағдай жасау. Шығыс аймақ, ашықтық саясатының жүзеге асырылуын жеделдету, бірінші кезекте жылдам дамуға үлес қосу. Батыс ҚХР жалпы мүдделердің қамын ойлайды; өзге жағдайдың мәні келесіде айқындалады: қазіргі даму үрдісі мезгілімен жүзеге асуы тиіс еді. Осы ғасырдың соңында барша ел жалпыға бірдей молшылыққа қол жеткізгенде, Қытайдың батыс аймағын жылдам дамуына айтарлықтай күш-жігер мен көмек салуға тура келетіндігін болжауға болады. Шығыс теңіз жағалау аймағы осы жалпы мүдделерді қамқорлыққа алады [2].

1993 жылдың басында мемлекет болыстық кәсіпорындар ынтымақтастығы құрылысының мысалын көрсетуді жүзеге асырып, жоспарлы негізде орталық, шығыс және батыстың кадрлық жұмысшылары арасындағы қатынастарды ұйымдастырды.

Бас хатшы Цзян Цзэминь ҚХР-дың батыс аймағын тез уақытта өркендету факторына ерекше көңіл бөле отырып, бірқатар түсініктемелер мен түзетулер жасады. 1997 жылдың желтоқсан айында Цзян Цзэминь топырақ эрозиясы, экологиялық ахуалды жақсарту мәселелерінің реттелуіне қатысты басты нұсқау берген болатын. 1999 жылдың наурыз, маусым айларында ол қайтадан әлденеше рет батыс аймақты ірі масштабты игеру стратегиясы жайында қажетті шараларға кірісіп, төмендегілерді айқындады:

- батыс аймақты игеру бойынша шаралар бүкіл елдің даму стратегиясы болып табылады.
- негізінде Қытайдың батыс аймағының тез арада дамуына септігін тигізетін қажетті жағдайлар бар. Сол сәт түсті.

- мемлекет сол мезет үшін партияға да, барлық елге де бірінші кезектегі стратегиялық тапсырма болуы тиіс

1999 жылы 17-ші маусымда солтүстік-батыстың 5 шет аймағы қатысқан кәсіпорын реформасын дамыту жөнінде отырыс өтті. Отырыста Бас хатшы Цзян Цзэминь түрлі заманның тарихи тәжірибесін қолдану қажеттілігін, батыс аймақты игеру үрдісін жылдамдату атап өтті. Сондай-ақ ол осы аймақтың аумағын игеруді жылдамдату мақсатында жалпы ережелерді және батыс аймақтың «қоғамдық-экономикалық» дамуын саяси тұрақтылықпен қолдау мәжбүрлігін, ұлттық бірігуді нығайтуды, батыс аймақтың дамуын барша ел дамуының стратегиялық мақсатының 3 қадамы арқылы жүзеге асыру, төлемдерді ауыстыру көмегімен елдің ақша айналымы өсуінің тұрақты алғышарттарын жасау, батыс аймаққа арналған демеуқаржыларды біртіндеп ұлғайту, саяси курс бағыты

көмегімен батыс аймағын толығымен өзінің белсенді базасына көшіру, қытайлық және шетелдік инвестицияларды, техника мен білікті кадрларды тарту шараларын атап өтіп, мұның барлығын батыс аймақты игеру үрдісіне енгізуді талап етті. Сонымен қатар, кезең-кезеңмен халық саны және ресурстардың өсуі, дамудың қоғамдық-экономикалық үйлестірілуі қарастырылды.

1999 жылы қарашада Бейжің қаласында орталық экономикалық отырыс өз жұмысын бастады. Мемлекет басшысы Цзян Цзэминь әр түрлі аспектілерге негізделіп отырып, келесідей ескертулер жасады:

- уақытты жоғалтпай батыс аймақты игеру стратегиясына қатысты шараларды қабылдау;
- экономикалық өсуге мүмкіндік туғызу;
- ұлттық нығаяу, қоғамдық тұрақтылық, шекара қауіпсіздігі салаларын дамыту;
- батыс-шығыс аумақты дамытуда келісушілікті қамтамасыз ету;

Стратегиядағы шаралар барлық ахуалды қамтып, жаңа ғасырда үлкен негізі қаланған нұсқау болды. Батыс аймақты кең масштабты игеру құрылыс үшін алып орынды алады.

Ол үшін орталықтандырылған жоспарлау саясатын іске асыру, басым көрсеткіштер мен қадамдарды айқындау, кезең бойынша шараларды бөлу қажет. Батыс аймақтың басшылық кадрларының белсенділігіне көңіл бөле тұра, бұлжытпай алға қарай ұмтылып, аянбай жұмыс жасау керек. Сонымен қатар, мемлекет саяси курс бағыты арқылы батыс аймақты игеруге барлық құралдар мен күштерді жұмылдырып, қытай және шетелдік капитал құюды, техника мен білікті кадрларды тартуы қажет. Аймақты игеруде өзекті бағыт ретінде негізгі объектілерді салу және ағаштарды отырғызу болды. Сондай-ақ, білімнің ғылыми-техникалық базасын жетілдіру, орман алқабын егу, өндірістік құрылымды ретке келтіру жоспарлары бар. Осы жүзжылдықта Қытай батыс аймақты кең көлемде игеру тәрізді маңызды стратегиялық мәселесін шешуде бірқатар шараларды іске асырды. Бұл батыс аймақ дамуының артта қалуын қысқартып, ауданда өндірістер құрылысында артықшылықтарды туғызды.

1999 жылдың желтоқсан айында Қытай мемлекеттік даму банкі ұлттық батыс аймақты игеруді қолдау туралы шешім қабылдап, кредиттік қызметті іске асырудың аса маңыздылығын қарастырды. Осыған қоса, басты объектілер құрылысын салу мақсатында Қытайдың батыс аймаққа табысталған кредит сомасы шамамен 400млрд. юань құрады. Ұлттық батыс аймақты дамытуды қолдау әр түрлі уақытта бірнеше нысанда көрсетіліп отырды. Мысалы, олардың арасынан Ганьсу, Цинхай, Цзянси провинциялары мен Нинся-Хуэйск автономды ауданына демеу, Ланьчжоу қаласында жаңа темір жол құрылысы, алып шатқалдарда құбырларды орнату, түсті металл кен орындарын зерттеу, Нинся-Хуэйск автономды ауданында электр станциясының құрылысы, Цинхай провинциясында мұнай ұңғымасын бұрғылау сияқтыларды атап өтуге болады. Бүгіннен бастап осы аймақты игеру үрдісі өз бастамасын ашты [5].

770 млн. американдық доллар сомасы елдегі экспорттың жалпы санының 4% құрады. Қорыта келе, шын мәнінде 16,86млрд. американдық доллар сомасында шетелдік инвестициялар тартылғанын байқауға болады. Бұл өз кезегінде, Қытайдың барлық капитал жұмсалымының 5,5% көрсеткішіне ие.

Қолданылған дереккөздер тізімі

1. Портяков В.Я. Экономическая политика Китая в эпоху ДэнСяопина. М.: Восточная литература, 1998.
2. Потапов М.А. Внешнеэкономическая политика Китая: проблемы и противоречия. М.: Буква, 1998.
3. <http://baike.baidu.com/link?url=UXlbtvnPkMByrW7i21PLVtExeZZdw0ihfKTDkwrDf8aEPMkOqQ66QmyQDYhl7R1a>
4. <http://baike.baidu.com/link?url=9GfA5BC4Plfd8Bz6UVRCP8IEJTyyBRSVyiijpefhUVCTCWLQdOVDDfn6J36hqTOE4>
5. 魏明孔, 历史上西部开发的高潮及经验教训, 中国经济史研究 2000 年第 3 期.